



Necmettin ÖZTOP
Tetkik Hâkimi
Rapporteur Judge

ZEYTİN DALI HAREKÂTI VE ULUSLARARASI HUKUKTA GÜÇ KULLANIMI

OPERATION OLIVE BRANCH AND USE OF FORCE UNDER INTERNATIONAL LAW

20 Ocak 2018 tarihinde Ülkemizce Suriye'nin kuzeybatısında Afrin bölgesinde, PKK/KCK/PYD-YPG ve DEAŞ'a mensup teröristleri etkisiz hale getirmek, dost ve kardeş bölge halkını baskı ve zulümden kurtarmak amacıyla başlatılan Zeytin Dalı Harekâtı ile devletlerin güç kullanımı konusunun uluslararası hukuk bağlamında değerlendirilmesinin önemi ortaya çıkmıştır.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra Birleşmiş Milletler'in kuruluşu ile devletler, daha önce denenmiş olan kolektif güvenlik sisteminin yetersizliklerini ortadan kaldırarak savaşları engellemek adına yeni bir rejim oluşturmuşlardır. Uyuşmazlıkların çözümünde genel kuralın sınırlarını çizen Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 2. maddesi uyarınca tüm üye devletler, uluslararası nitelikteki uyuşmazlıklarını uluslararası barış ve güvenliği ve adaleti tehlikeye düşürmeyecek biçimde, barışçı yollarla çözmelidirler. Ayrıca, üye devletler, uluslararası ilişkilerinde gerek başka bir devletin toprak bütünlüğüne ya da siyasal bağımsızlığına karşı, gerek Birleşmiş Milletler'in amaçları ile bağdaşmayacak herhangi bir biçimde kuvvet kullanma tehdidinde ya da kuvvet kullanılmasına başvurmadan kaçınmalıdırlar.

Diğer taraftan, devletlerin meşru savunma hakkının düzenlendiği Antlaşmanın 51. maddesi de, Antlaşma'nın hiçbir hükmünün, Birleşmiş Milletler üyelerinden birinin silahlı bir saldırıya hedef olması halinde, Güvenlik Konseyi uluslararası barış ve güvenliğin korunması için gerekli önlemleri alıncaya dek, bu üyenin doğal olan bireysel ya da ortak meşru savunma hakkına halel getirmeyeceğini belirtmiştir.

Anılan hakkın tartışıldığı Nikaragua davasında (ICJ Reports, 1986, pp. 14, 94; 76 ILR, pp. 349, 428) Uluslararası Ceza Mahkemesi, meşru savunma hakkının BM antlaşmasından kaynaklandığı kadar uluslararası teamül hukukundan doğan doğal bir hak olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Anılan Mahkemenin bir başka kararında da (The Oil Platforms (Iran vs US case, ICJ Reports, 2003, pp. 161, 189 and 190; 130 ILR, pp. 323, 348-50), meşru savunma hakkına başvurabilmesi için devletin, silahlı bir saldırının hedefi olduğunun ispatlanması gerektiği ifade edilmiştir.

11 Eylül 2001 saldırılarından bir gün sonra Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) tarafından 1368 sayılı

On January 20, 2018, together with the Operation Olive Branch, launched in the Afrin region which is at the northwest of Syria so as to neutralize terrorists who are members of PKK/KCK/PYD-YPG and DEASH, to save fellow local community from oppression and cruelty, the significance of evaluation of the use of force by countries under international law has emerged.

In line with the establishment of the United Nations following the Second World War, states created a new regime to eliminate deficiencies caused by the previous collective security system. According to the Article 2 of the Charter of the United Nations, drawing the boundaries of the general rule on settlement of disputes, all members shall settle their international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered. Besides, member states, shall refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any state, or in any other manner inconsistent with the purposes of the United Nations.

On the other hand, the 51th Article of the Charter which lays down the right to self-defence of states, indicates that nothing in the Charter shall impair the inherent right of individual or collective self-defence if an armed attack occurs against a Member of the United Nations, until the Security Council has taken measures necessary to maintain international peace and security.

In Nicaragua case , where the said right was discussed, Internatioal Court of Justice clearly put forward that self-defence is a right derived from international customary law as much as it is originated from the UN Charter. In another judgment of the Court , it was stated that in order for a state to be able to apply to the right to self-defence, it should be proven that the state was target of an armed attack.

One day after the 11 September 2001 attacks, United Nations Security Council (UNSC) adopted the Resolution 1368 where it was indicated that the states have an inherent right of individual or collective self-defence in

karar alınmış ve bu kararlar devletlerin BM Antlaşması ile uyumlu olarak doğal bir meşru savunma hakkına sahip olduğu ve terör eylemleri nedeniyle uluslararası barış ve güvenliğe yönelik tehditlerle tüm araçlar kullanılarak mücadele edileceği belirtilmiştir.

Takiben yine aynı yıl çıkan 1373 (2001) sayılı BMGK kararında da, ki bu karar Antlaşmanın 7. Bölümü altında verilen yetkiye dayalı olarak çıkarıldığından BM'ye üye olup olmadığına bakılmaksızın tüm ülkeler için bağlayıcı niteliktedir, aynı husus teyit edilerek tüm ülkelere terör eylemlerini önlemeye yönelik gerekli adımların atılması çağrısı yapılmıştır.

Yine 2001 yılında çıkan BMGK'nın 1377 (2001) sayılı kararında, uluslararası terörizmin, uluslararası barış ve güvenliğe yönelik olarak 21. yüzyılın en önemli tehditlerinden biri olduğu açıkça belirtilmiştir.

BMGK'nın 1624 (2005) sayılı kararı ile tüm ülkelere çağrıda bulunularak terör eylemleri gerçekleştirdiğine ilişkin inandırıcı ve belirgin bilgiler bulunan kişiler için ülkelerinin güvenli bölge olmasına izin verilmemesi gerektiği vurgulanmıştır.

2178 (2014) sayılı ve BM Antlaşmasının 7. Bölümü uyarınca aldığı ve dolayısıyla BM üyesi olup olmadığına bakılmaksızın tüm



ülkeler bakımından uyulması zorunlu olan kararda, tüm ülkelere çağrıda bulunularak, yabancı terörist savaşçıların örgüte kazandırılması ve anılan örgüt üyelerinin kendi sınırlarını geçmelerini engellemeleri istenilmiştir. Ayrıca terör eylemi gerçekleştirme, planlama, hazırlık yapma, iştirak etme eylemleri için kişilerin vatandaşı oldukları veya ikamet ettikleri ülkelere başka ülkelere geçişleri, bu kişilerin örgüte alınmaları, organize edilmeleri, donatılmaları ve örgüt üyelerinin terör eğitimi almalarının engellenmesi talep edilmiştir.

Benzeri BMGK kararları, uluslararası terörizmin yine uluslararası barış ve güvenliğe oluşturduğu tehdit nedeniyle ülkelerin meşru savunma haklarını kullanmalarına imkân tanımaktadır.

Öte yandan, söz konusu saldırıların devletsel bir yapıya sahip olmayan örgütler tarafından işlenmesi halinde dahi BM Antlaşmasının 51. maddesi anlamında silahlı bir saldırının mevcut olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

accordance with the Charter and threats to international peace and security caused by terrorist acts could be combatted by all means.

Subsequently, in the same year with the UNSC Resolution 1373 (2001), which is binding for all countries no matter if they are members of the UN as it was adopted through the authority given under Chapter VII of the Charter, the same was confirmed and all states were called for taking necessary steps to prevent the commission of terrorist acts.

Again, under the UNSC Resolution 1377 (2001), the acts of international terrorism were declared as one of the most serious threats to international peace and security in the twenty-first century.

With the UNSC Resolution 1624 (2005), all countries were called to deny safe haven to any persons with respect to whom there is credible and relevant information giving

serious reasons for considering that they have been guilty of such conduct.

According to the Resolution 2178 (2014), binding for all countries no matter if they are members of the UN as it was adopted through the authority given under Chapter VII of the Charter,

urged all states to prevent the recruitment of foreign terrorist fighters and prevent them from crossing their borders. Moreover, the prevention of travel of individuals to a State other than their States of residence or nationality for the purpose of the perpetration, planning, or preparation of, or participation in, terrorist acts or recruitment of these people by terror groups, organizing, transporting, equipping or the provision of terrorist training were demanded.

Similar UNSC Resolutions, enable countries to act in self-defence due to any threat caused by international terrorism to international peace and security.

Furthermore, even the aforesaid attacks are launched by organisations which do not have state structure, it can be acknowledged that there is an armed attack within the meaning of Article 51 of the UN Charter.

Aynı gerekçeyle, 7 Ekim 2001 tarihinde ABD tarafından BMGK'ya yapılan bildirimde 11 Eylül saldırısının gerçekleştiricisi olduğu belirtilen El-Kaide'ye yönelik olarak meşru savunma hakkı bağlamında güç kullanılacağı ifade edilmiştir.

Belirtilen uluslararası hukuk metinleri göz önüne alındığında, terör örgütü PYD/YPG/SDF isimleri altında faaliyet gösteren fakat PKK kontrollü terör gruplarının işgali altında bulundurduğu Suriye topraklarının Ülkemiz sınırında işgal ettiği geniş alan, anılan bölgelerden Ülkemize yönelmiş ve yönelmekte olan terör eylemlerinin mevcudiyeti, söz konusu bölgelerin terör örgütü üyeleri için eğitim sahası ve eylemleri için hazırlık alanı oluşu vb. gerçekler Ülkemizin Afrin Harekâtı ile BM Anlaşmasının 51. maddesi kapsamında meşru savunma hakkını kullandığını göstermektedir.

Değnilmesi gereken bir diğer husus da, meşru savunma hakkı kullanılırken zorunluluk halinin mevcut olması ve orantılılığa özen gösterilmesidir. Gerçekten, Uluslararası Ceza Mahkemesinin Nikaragua davasında da belirttiği üzere, meşru savunma hakkı kullanılırken zorunluluk şartı karşılanmalı ve başvuru yöntemlerin maruz kalınan silahlı saldırı ile orantılı olması gerekmektedir. Anılan kararda, neyin gerekli ve neyin orantılı olduğuna somut olayın şartlarına göre karar verileceği belirtilmiştir.

Öte yandan, Ülkemizin NATO üyesi olması nedeniyle, Afrin'e gerçekleştirilen harekâtın anılan organizasyon ve kuruluş sözleşmesi kapsamında da değerlendirilmesi gerekmektedir. Anılan Kuruluşun Kurucu Antlaşmasının 5. maddesinde de, BM Antlaşmasının 51. maddesindeki koşullara atıfla taraf devletlerin, silahlı kuvvet kullanımı da dâhil olmak üzere, bireysel olarak meşru savunma hakkı olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte, taraf ülkelerden birine yapılmış bir saldırı tüm üye ülkelere yapılmış olarak kabul edilecektir.

Söz konusu maddenin pratik uygulamasına örnek olarak; 11 Eylül 2001 saldırılarının akabinde ABD tarafından NATO Konseyine olayın detaylarına dair verilen brifing sonrası, 2 Ekim 2001 tarihinde Konsey tarafından alınan kararda; eyleme ilişkin olguların açık ve inandırıcı olduğu belirtilerek Antlaşmanın 5. maddesinin kapsamında kaldığı belirtilmiştir.

Değnilen tüm uluslararası metinlerden anlaşılacağı üzere ülkeler, Ülkemiz sınırındaki Suriye topraklarının terör örgütlerinin kontrolü altına girmesi ve anılan bölgeden Türkiye'ye yönelik artan saldırılar nedeniyle bölgeyi terörden arındırmaya yönelik başlatılan Zeytin Dalı Harekâtı uluslararası hukukta meşru savunma hakkının kullanımına dair örnek oluşturmaktadır.

Likewise, pursuant to the notification made by US to UNSC on October 7, 2001, it was expressed that force will be used in accordance with the right to self-defence against Al-Qaeda, which was believed to be the plotter of 11 September attack.

Taking into account all the above mentioned international law texts; the large territories occupied by terrorist organisations named as PYD/YPG/SDF controlled by PKK; the occurrence of the terror acts directed from the said territories; use of those territories as training and preparation areas etc. demonstrates that our country is acting in self-defence under the Article 51 of the UN Charter in Afrin Operation.

Another point that needs to be touched upon is the requirement of existence of necessity while acting in self-defence and taking into consideration the principle of proportionality. Indeed, as was mentioned in the Nicaragua case of International Court of Justice, while acting in self-defence, the requirement of necessity should be met and the methods used should be proportionate to the armed attack. It was indicated in the judgment that what is necessary and what is proportionate would be determined regarding the context of the specific case.

On the other hand, as our country is a NATO member, the operation launched in Afrin should also be evaluated within the scope of this organisation and its founding Treaty. The Article 5 of the Treaty, referring to conditions laid down in Article 51 of the UN Charter, indicates that states have the right to self-defence including the use of armed force. Additionally, any attack against a member should be considered against them all.

To exemplify implementation of this Article in practice; subsequent to the attacks against the US on September 11, 2001, after the details of the attacks were briefed to the Council of NATO, in the decision taken by the Council on October 2, 2001, the facts underlying the conduct were regarded as clear and credible and thus in line with principles laid down in the Article 5 of the Treaty.

As understood from the international texts referred to above, and due to the fact that the Turkish border of Syria is controlled by terrorist organisations as well as the increase in the number of attacks against Turkey, Operation Olive Branch, aimed at clearing the region from terror, is an example of an act in self-defence under international law.